

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Sandnerové a soudců Mgr. Ivety Postulkové a Mgr. Marka Zimy ve věci

žalobkyně: **Z. Š.**, narozená dne X
bytem X

proti
žalované: **Česká advokátní komora**
sídlem Národní 118/16, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 28. 4. 2023 č. j. 10.01-000199/23-002,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

- 1. Podanou žalobou se žalobkyně domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž žalovaná neurčila žalobkyni advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby podle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále též „ZoA“).
- 2. Proti napadenému rozhodnutí brojí žalobkyně podanou žalobou.
- 3. V žalobě žalobkyně namítá, že ačkoli dne 12. 4. 2023 žádala o určení advokáta k poskytnutí právní služby, jelikož advokáti jí odmítli poskytnout právní pomoc, napadené

(K.ř. č. 1 – rozsudek)

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

rozhodnutí se zabývá bezplatným poskytnutím právní služby. Odkazy žalované na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2021 č. j. 9 As 121/2021-29, a ze dne 12. 10. 2021 č. j. 1 As 250/2021-36, či rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 14. 5. 2021 sp. zn. 11 A 18/2021, a ze dne 13. 7. 2021 č. j. 14 A 4/2019-19, nejsou přílehlavé. Soudy v nich nepostavily najisto, zda v tamních případech žalovaná postupovala podle § 18c odst. 3 ZoA. Ze žádostí bylo totiž zřejmé, že se nejedná o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3 ZoA. Žalobkyně nesouhlasí se žalovanou, že nebyly splněny podmínky podle § 18 odst. 2 ZoA, § 18c odst. 1, 4 a 5 ZoA, protože žalovaná nepřihlédla ke dvěma jménům konkrétních advokátů uvedených v žádosti podle § 18c odst. 3 ZoA. Současně se žalovaná nevypořádala s nálezem Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023 sp. zn. Pl. ÚS 44/21, jímž byla zrušena část § 18c odst. 1 ZoA (*jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují*). Tím, že žalovaná požadovala po žalobkyni doložit příjmové a majetkové poměry, což k rozhodnutí nepotřebovala, zasáhla do práva žalobkyně na ochranu osobních, příjmových a majetkových poměrů, zároveň žalobkyni odepřela ústavně zaručené právo na právní pomoc a byl jí tím zamezen přístup k soudu. Žalobkyně navrhla provedení důkazu napadeným rozhodnutím a žádostí ze dne 12. 4. 2023.

4. Žalovaná v písemném vyjádření navrhla žalobu jako nedůvodnou zamítnout. K odkazu žalobkyně na nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21 uvedla, že k derogačním dopadům nálezů Ústavního soudu se v minulosti soudy již opakovaně vyjadřovaly, například Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 9 As 173/2020-32, přičemž derogační nálezy Ústavního soudu mají zásadně účinky *pro futuro*. Podle stanoviska pléna Ústavního soudu ze dne 14. 12. 2010 sp. zn. Pl. ÚS-st. 31/10, č. 426/2010 Sb., se po dobu odkladu vykonatelnosti hledí na napadenou právní úpravu jako na ústavně souladnou a v tomto směru jsou orgány veřejné správy povinny takovou úpravu aplikovat. Bez toho, aby bylo zřejmé, jak zákonodárce přistoupí ke změně § 23 odst. 3 ZoA nelze rozhodovat o žádostech o určení advokáta. I přes nálezy Ústavního soudu může žalovaná i nadále určovat advokáty pouze k poskytnutí bezplatné právní služby, nikoli placené, jak mylně dovozuje žalobkyně. Dále žalovaná uvedla, že jestliže se žalobkyně rozhodla k velmi vysoké procesní aktivitě spočívající ve vedení desítek soudních sporů, musí si především být vědoma, že její prvotní odpovědností, pro zajištění právního zastoupení, je si advokáta zvolit. Instituty ustanovení (soudní) či určení (profesní) advokáta musí zůstat výjimečnými. Smyslem určení advokáta podle § 18 až § 18c ZoA je poskytnout právní pomoc zejména nemajetným žadatelům k zachování jejich práv na právní pomoc podle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Judikatura správních soudů je založena na závěru, že stojí-li rozhodnutí (o neurčení advokáta) na více než jednom důvodu, a „uhájí-li“ žalovaná v navazujícím soudním přezkumu správním soudem alespoň jeden z nich, je žaloba jako celek posouzena jako nedůvodná a je zamítnuta. Podle žalované je uhájitelný důvod neurčení vycházející z § 18c odst. 1 ZoA. Jsou dány i další důvody, na nichž je založeno napadené rozhodnutí žalované, a sice zneužívání práva na bezplatnou právní pomoc podle § 18c odst. 5 ZoA a neprokázání, že žalobkyně nesplňuje podmínky pro ustanovení zástupce pro řízení podle § 35 odst. 10 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“) ve spojení s § 18 odst. 2 ZoA. Podle žalované obtočí všechny tři důvody pro neurčení advokáta žalobkyni.
5. Žalobkyně v replice (doručené soudu dne 29. 8. 2024) má za to, že ZoA ve znění účinném od 1. 1. 2024 není souladný s nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21. Uvádí, že po uvedeném datu nedostala od žalované žádné rozhodnutí, jímž by žalovaná reagovala na

změnu právní úpravy. Odkázala dále na závěry Nejvyššího správního soudu z rozsudku ze dne 28.11.2023 č. j. 2 As 260/2023-37, které jsou podle žalobkyně příhodné i na danou věc.

6. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Soud žalobu neshledal důvodnou.
7. U jednání konaného dne 30. 8. 2024 žalovaný setrval na své argumentaci, žalobkyně se k jednání nedostavila, předem se z něj omluvila a souhlasila s jednáním i bez její účasti. Tato skutečnost nebránila soudu, aby věc projednal a rozhodl.
8. Ze správního spisu vyplývají tyto rozhodné skutečnosti.
9. Dne 17. 4. 2023 byla žalované doručena osmi stránková formulářová žádost žalobkyně - žadatelky, o právní službu pro fyzickou osobu podle § 18c ZoA (dále též „Žádost“). Žadatelka v Žádosti, která je téměř nevyplněná, uvedla své jméno s příjmením, datum narození, bydliště, v kolonce pro popis věci, v níž žádá o určení advokáta, uvedla: „*kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 2. 2023, č. j. 22 A 72/2022-27*“, a v kolonce pro uvedení jmen dvou advokátů, kteří odmítli právní službu ve věci poskytnout, uvedla: „*Mgr. J. B., JUDr. L. M. (oba z X)*“, žádost datovala (12. 4. 2023), podepsala ji a do přílohy připojila dvě potvrzení, a to ze dne 29. 3. 2023 a 12. 4. 2023 (potvrzení od obou jmenovaných advokátů, pozn. soudu).
10. Napadeným rozhodnutím (ze dne 28. 4. 2023 č. j. 10.01-000199/23-002) žalovaná neurčila žalobkyni advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby podle § 18c ZoA. V odůvodnění uvedla, že žadatelka podle § 18 odst. 2 ZoA neprokázala, že nesplňuje podmínky pro ustanovení zástupce soudem podle § 35 odst. 10 s. ř. s. Má-li právní služba spočívat v zastoupení žadatelky ve správním soudnictví, je žadatelka povinna předložit pravomocné rozhodnutí soudu o zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce podle § 35 odst. 10 s. ř. s. Dále konstatovala, že žadatelka v Žádosti neuvedla žádné skutečnosti ohledně svých rodinných poměrů podle bodu II. Žádosti, ani ohledně své finanční situace podle bodu IV. písm. A, B, C, D, E, F, G Žádosti, kterou nevyplnila řádně. K Žádosti ani nedoložila žádné skutečnosti ohledně svých finančních a majetkových poměrů, ačkoli podle § 18c odst. 4 ZoA musí být k žádosti připojeny doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání Žádosti, jakož i doklady o jeho majetkových poměrech. Žadatelka tak neprokázala, že je osobou, jejíž příjmové a majetkové poměry odůvodňují určení advokáta k poskytnutí právní služby podle § 18c odst. 1 ZoA. Žalovaná doplnila, že konstatované skutečnosti žadatelka pravidelně neuvádí ani nedokládá ve svých předchozích sériových a stereotypních žádostech, které iniciuje u žalované podle § 18c ZoA. Ačkoli je žadatelce známo, že jí není vyhověno, přesto v nich užívá argumenty, opakující se v dřívějších neúspěšných řízeních, které žalovaná i soudy odmítly, např. Nejvyšší správní soud v rozsudcích ze dne 7. 9. 2021 č. j. 9 As 121/2021-29, či ze dne 12. 10. 2021 č. j. 1 As 250/2021-36, nebo Městský soud v Praze v rozsudcích ze dne 14. 5. 2021 č. j. 11 A 18/2021, či ze dne 13. 7. 2021 č. j. 14 A 4/2019-19. Z uvedeného vyplývá, že žadatelka dříve vydaná rozhodnutí zjevně ignoruje. Žalovaná eviduje 43 žádostí žadatelky o určení advokáta k poskytnutí právní služby, přestože uvedený institut není určen k poskytování generální právní pomoci ve všech žadatelkou vedených sporech a řízeních. Úlohou žalované je ze zákona mimo jiné i dohled nad tím, aby ze strany žadatelů nedocházelo k neúměrnému nadužívání práva na

bezplatnou právní pomoc. Ze shora uvedeného je zřejmá vysoká procesní aktivita žadatelky a s tím související zjevné nadužívání institutu určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní pomoci. Všechny uvedené skutečnosti nasvědčují tomu, že žadatelce prioritně nejde o ochranu jejího práva, nýbrž o vyvolání a vedení množství sporů. V případě žadatelky se jedná o zneužívání práva na bezplatnou právní pomoc ve smyslu § 18c odst. 5 ZoA. Jelikož žadatelka nesplnila podmínky podle § 18 odst. 2 ZoA, § 18c odst. 1, 4 a 5 ZoA pro vznik práva na určení advokáta k poskytnutí právní služby, nebylo Žádosti žadatelky vyhověno.

11. Předně soud konstatuje, že ve věci shodných účastníků řízení se již v minulosti zabýval obdobnými žalobami, které směřovaly proti rozhodnutí žalované o neurčení advokáta podle § 18c ZoA. Např. v rozsudcích ze dne 17. 7. 2023 č. j. 18 A 17/2022-55, ze dne 7. 9. 2023 č. j. 11 A 16/2023-37, ze dne 27. 3. 2024 č. j. 9 A 93/2022-61, či ze dne 29. 6. 2023 č. j. 10 A 56/2022-38, soud řešil obdobné skutkové a právní otázky jako v nyní projednávané věci a v některých zde označených věcech rozhodoval i Nejvyšší správní soud, který např. rozsudkem ze dne 3. 6. 2024 č. j. 5 As 197/2023-33 zamítl kasační stížnost žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 7. 2023 č. j. 18 A 17/2022-55, nebo rozsudkem ze dne 10. 4. 2024 č. j. 7 As 194/2023-41 zamítl kasační stížnost žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2023 č. j. 10 A 56/2022-38. V dané věci soud neshledal racionálního důvodu se od dříve vyslovených závěrů odchýlit. Pro úplnost soud dodává, že obdobných sporů mezi shodnými účastníky řízení, iniciovaných žalobkyní, je u Městského soudu v Praze vedeno (skončeno) několik desítek, ve všech sporech žalobkyně požadovala po žalované určení advokáta.
12. Jádrem žalobní argumentace v této věci je tvrzení žalobkyně, že žalovaná rozhodla o neurčení advokáta k poskytnutí právní služby z jiného důvodu, než žalobkyně žádala, a nereflektovala, že žalobkyně nežádala o určení advokáta pro poskytnutí bezplatné právní služby, nýbrž o určení advokáta na náklady žalobkyně. Dále podle žalobkyně se žalovaná nevypořádala s nálezem Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023 sp. zn. Pl. ÚS 44/21, přičemž tím, že žalovaná požadovala po žalobkyni doložit skutečnosti týkající se jejích příjmových a majetkových poměrů, bylo žalobkyni odepřeno ústavně zaručené právo na právní pomoc, a tím i zamezen přístup k soudu.
13. Soud vycházel z této právní úpravy.
14. Podle § 18 odst. 2 ZoA *ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí a) právní porady podle § 18a nebo b) právní služby podle § 18c.*
15. Podle § 18c odst. 1 ZoA *žadatel, jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, a který není ve věci, v níž žádá poskytnutí právní služby, zastoupen jiným advokátem nebo osobou podle § 2 odst. 2 písm. a), má právo, aby mu Komora určila advokáta k poskytnutí právní služby. V téže věci může být žadateli určen Komorou advokát pouze jednou; to neplatí, odmítneli v této věci dříve určený advokát poskytnout právní služby z důvodů uvedených v § 19, nebo nastane-li situace uvedená v § 20 odst. 2.*
16. Podle § 18c odst. 2 ZoA *žádost o určení advokáta k poskytnutí právní služby lze podat pouze na formuláři. Žádost kromě obecných náležitostí stanovených správním řádem obsahuje a) popis věci, v níž by měla být právní služba poskytována, a b) prohlášení žadatele, že jej ve věci, v níž je právní služba žádána, nezastupuje jiný advokát nebo osoba podle § 2 odst. 2 písm. a).*

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

17. Podle § 18c odst. 3 ZoA *nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.*
18. Podle § 18c odst. 4 ZoA *k žádosti musí být přiloženy doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti, jakož i doklady o jeho majetkových poměrech. Podrobnosti náležitostí žádosti včetně vzoru jejího formuláře a způsob prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele, jakož i rozsah údajů, které je žadatel povinen Komoře sdělit, stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou.*
19. Podle § 18c odst. 5 ZoA *Komora určí advokáta k poskytnutí právní služby žadateli, který osvědčil splnění zákonných podmínek, bez zbytečného odkladu. Komora žádosti nevyhoví, jestliže jde o zneužití práva nebo jde-li o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva.*
20. Z citovaných ustanovení ZoA je zřejmé, že zákon stanoví několik podmínek pro určení advokáta [o určení si žadatel požádal včas; odůvodňují to jeho příjmové a majetkové poměry; žadatel nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem; nemůže si zajistit poskytnutí právních služeb jinak; v předmětné věci není zastoupen jiným advokátem nebo osobou podle § 2 odst. 2 písm. a) ZoA; více advokátů mu v případě, že nejde o právní pomoc na náklady státu podle § 23 odst. 3, odmítlo poskytnout právní služby; nejde o zneužití nebo zjevně bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva]. Tyto podmínky musí být splněny kumulativně. Nesplnění byť jen jedné z nich, je důvodem pro neurčení advokáta.
21. Soud neopomněl zohlednit nálezy Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023 sp. zn. Pl. ÚS 44/21, v němž Ústavní soud shledal protiústavnost části § 18c odst. 1 ZoA ve slovech „*jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, a*“. Ústavní soud považoval podmínku pro určení advokáta podle § 18c odst. 1 ZoA, podle níž mohla být žadatelem pouze osoba, jejíž příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, protiústavní. Jinými slovy, Ústavní soud odmítl, že by na právní pomoc mohl mít nárok jen ten, kdo si ji nemůže dovolit, ale nárok na ni má mít každý, kdo si jí není schopen i z jiných důvodů obstarat (nikdo z oslovených advokátů jim např. právní pomoc nechtěl poskytnout). Část § 18c odst. 1 ZoA byla zrušena s účinností odloženou ke dni 31. 12. 2023, takže ke dni rozhodování žalované formálně šlo o stále účinnou součást právního řádu. Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 18. 10. 2022 sp. zn. IV. ÚS 579/22, ovšem platí, že „[v] demokratickém právním státě, kterým Česká republika podle čl. 1 odst. 1 Ústavy je, není bez dalšího přípustné, aby orgány veřejné moci vědomě používaly materiálně neústavní právní předpis nebo jeho ustanovení s odůvodněním, že vykonatelnost zrušujícího výroku nálezu byla odložena, a porušovaly tak ústavně zaručená základní práva a svobody“.
22. Lze tedy shrnout, že v nyní projednávané věci nemohlo být důvodem pro zamítnutí Žádosti žalobkyně o určení advokáta podle § 18c ZoA nedoložení relevantních skutečností k majetkovým poměrům, neboť tím by žalobkyně jakožto potenciální osoba, která si nemůže zajistit právní pomoc advokáta na základě jiných než příjmových a majetkových poměrů, byla fakticky paušálně vyloučena z práva na přístup k soudu a práva na právní pomoc (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2023 č. j. 2 As 260/2023-37, ze dne 17. 5. 2023 č. j. 9 As 122/2022-36, ze dne 26. 10. 2023 č. j. 4 As 256/2023-26, a ze dne 29. 2. 2024 č. j. 7 As 217/2023-28). Žalovaná tudíž pochybila, pokud po žalobkyni požadovala tvrzení a prokázání nedostatečnosti jejích majetkových a příjmových poměrů. V uvedené dílčí námitce se soud se žalobkyní ztotožňuje.

23. K námitce žalobkyně, že žalovaná nerozhodla o předmětu její Žádosti, nýbrž že požadovala určení advokáta na vlastní náklady, soud uvádí, že žalovaná rozhodovala o Žádosti podané ve znění ZoA účinného do 31. 12. 2023, přičemž dotčená právní úprava týkající se určení advokáta žalovanou k žádosti žadatele podle § 18 a násl. ZoA byla v té době koncipována jako určení advokáta k poskytování právní služby (resp. právní porady) bezplatně (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2024 č. j. 5 As 197/2023-33).
24. Ze žádného ustanovení ZoA přitom neplynulo, že by žalovaná byla oprávněna určit žalobkyni advokáta na její náklady, jak je tomu nyní podle § 18c odst. 6 ZoA, podle něhož žalovaná v rozhodnutí o určení advokáta určí, zda advokát poskytne právní služby bezplatně; tato úprava byla do ZoA vložena novelou č. 349/2023 Sb., s účinností od 1. 1. 2024, právě v reakci na nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21. Rovněž správní i soudní praxe pojmala institut určení advokáta postupem podle § 18 a násl. ZoA zpravidla jako bezplatné poskytnutí právních služeb. O neúplatné povaze institutu určení advokáta podle § 18c ZoA ostatně vypovídá i Ústavním soudem nezrušený § 18c odst. 8 ZoA, podle něhož má advokát nárok na úhradu odměny za poskytnutí právní služby po klientovi ode dne, ke kterému bylo zrušeno určení advokáta. Žalovaná tedy za účinnosti předešlé právní úpravy ZoA neměla jinou možnost, než žalobkyni určit advokáta k poskytování právní služby bezplatně (pokud k tomu byly splněny zákonné podmínky). Žalovaná proto nepochybila, jestliže o Žádosti rozhodovala jako o žádosti o určení advokáta podle § 18c ZoA k poskytnutí bezplatné právní služby. Pro jiný postup žalovaná neměla zákonnou oporu.
25. Jak soud konstatoval výše, žalovaná pochybila, pokud po žalobkyni požadovala tvrzení a prokázání nedostatečnosti jejich majetkových a příjmových poměrů. Žalovaná však odůvodnila neurčení advokáta dalšími dvěma důvody (neprokázání toho, že žalobkyně nesplňuje podmínky pro ustanovení zástupce soudem podle zvláštních právních předpisů, a zneužití práva na bezplatnou právní pomoc), viz níže. Podle ustálené judikatury každý z těchto důvodů sám o sobě postačí, aby žalovaná advokáta žadateli neurčila (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2021 č. j. 8 As 138/2021-30).
26. Ve vztahu k druhému důvodu neurčení advokáta, tj. neprokázání, že žalobkyně nesplňuje podmínky pro ustanovení zástupce soudem podle § 35 odst. 10 s. ř. s., žalobkyně tento důvod v podané žalobě nespороvala. Soud se tedy nemohl vyjádřit k otázce, zda je při určení advokáta podle § 18c ZoA nutné trvat na nesplnění podmínek pro ustanovení zástupce podle zvláštních právních předpisů (§ 18 odst. 2 věta první téhož zákona) i po vydání nálezu Pl. ÚS 44/21.
27. Soud připomíná, že v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu platí dispoziční zásada [§ 71 odst. 1 písm. d) a § 75 odst. 2 věta první s. ř. s.]. Žalobce musí vymezit konkrétní důvody tvrzené nezákonnosti napadeného rozhodnutí. Není úlohou soudu, aby důvody nezákonnosti správního rozhodnutí za žalobce domýšlel.
28. Jelikož žalobkyně proti shora specifikovanému (druhému) důvodu neurčení advokáta nebrojila v žalobě, nemohl soud ohledně této otázky posuzovat zákonnost napadeného rozhodnutí.
29. Žalobkyně v podané žalobě nebrojila ani proti třetímu důvodu uvedenému žalovaným pro neurčení advokáta, tj. proti konstatování žalované ohledně zneužití práva na bezplatnou právní pomoc litigiovní žalobkyně. Žalobkyně v žalobě uvedla, že odkazy žalované na

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

rozsudky Nejvyššího správního soudu ani Městského soudu v Praze (jimiž žalovaná podpořila závěr o zneužití práva) nepovažuje za příléhavé, avšak uvedený argument vztáhla k § 18c odst. 3 ZoA - tedy k podmínce, že měla doložit, že se neúspěšně pokusila zajistit právní službu alespoň prostřednictvím dvou advokátů. Pokud žalobkyně, která se jinak v právních sporech dobře orientuje (jak je zřejmé shora), konstruovala žalobní bod ve vztahu k § 18c odst. 3 ZoA, soud žalobkyni určený žalobní bod nemohl sám přetvořit na námitku proti závěru žalované o zneužití práva. Žalobkyně otázku zneužití práva k podání Žádosti o určení advokáta nezpochybnila jako důvod, který vedl k nevyhovění Žádosti. Soud se proto nemohl věcně zabývat otázkou, zda skutečně šlo či nešlo o zneužití práva podle § 18c odst. 5 ZoA na určení advokáta z důvodu vysokého počtu podaných žádostí žalobkyní vůči žalované.

30. Soud konstatuje, že žalovaná odůvodnila nevyhovění Žádosti žalobkyně o určení advokáta více důvody, přičemž důvody spočívající v neprokázání toho, že žalobkyně nesplňuje podmínky pro ustanovení zástupce soudem podle zvláštních právních předpisů, a zneužití práva na bezplatnou právní pomoc, obstojí, když žalobkyně proti nim v písemně podané žalobě ani nebjořila. Soud tedy neshledal důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí.
31. Soud dále uvádí k tvrzení žalobkyně, že jí bylo odepřeno ústavně zaručené právo na přístup k soudu, že smyslem úpravy obsažené v § 18 a násl. ZoA je poskytnout právní pomoc žadatelům k zachování jejich práv na právní pomoc před orgány veřejné či soudní moci podle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Toto právo však má své mantinely, a pokud žadatel o určení advokáta nesplní zákonem stanovené podmínky, nemůže očekávat pozitivní výsledek řízení. Soud proto konstatuje, že k porušení práva žalobkyně v dané věci dojít nemohlo. Soud k námitce, že žalovaná zasáhla do práva na ochranu osobních, příjmových a majetkových poměrů žalobkyně tím, že po ní požadovala údaje (o příjmových a majetkových poměrech), které k rozhodnutí o žádosti nepotřebovala znát, dodává, že mu není zřejmé, jak by žalovaná mohla do tvrzeného práva žalobkyně zasáhnout, když žalobkyně ve formuláři Žádosti žádné údaje o svých příjmových a majetkových poměrech ani nevyplnila. Žalované takové údaje žalobkyně tudíž nebyly známy.
32. Tvrzení žalobkyně, že žalovaná nepřihlédla ke jménům konkrétních advokátů uvedeným v Žádosti, je irelevantní. Důvodem neurčení advokáta nebylo nesplnění podmínky dle § 18c odst. 3 ZoA (více advokátů žadateli v případě, že nejde o právní pomoc na náklady státu podle § 23 odst. 3 ZoA, odmítlo poskytnout právní služby). Žalovaná nesplnění této podmínky neuvádí v napadeném rozhodnutí jako důvod pro nevyhovění Žádosti, tuto podmínku tedy považovala za splněnou. Toho si byla žalobkyně i vědoma, neboť v odstavci žaloby, v němž vznáší dotčené tvrzení o nezohlednění jmen advokátů, uvádí výčet zákonných ustanovení, v nich stanovené podmínky neměla podle žalované splnit, a to: § 18 odst. 2 ZoA, § 18c odst. 1, 4, 5 ZoA, přičemž ustanovení § 18c odst. 3 ZoA v tomto výčtu absentuje.
33. Nad rámec uvedeného soud doplňuje, že z obsahu vyplněné *Žádosti o právní službu pro fyzickou osobu (§ 18c zákona o advokacii)* datované dne 12. 4. 2023, kterou žalobkyně doručila žalované dne 17. 4. 2023, nevyplývá její nynější žalobní tvrzení, a to, že by žalovaná rozhodla o neurčení advokáta z jiného důvodu, než žalobkyně požadovala, neboť žádný důvod žalobkyně v Žádosti ani neuvádí a ani po žalované výslovně nepožaduje. Žalobkyně Žádost z velké části téměř nevyplnila, uvedla v ní údaje jen ohledně své osoby (jméno, příjmení, datum narození, bydliště), v kolonce pro popis věci, v níž žádá o určení

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

advokáta, uvedla: „*kasací stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 2. 2023, č. j. 22 A 72/2022-27*“, a v kolonce pro uvedení jmen dvou advokátů, kteří odmítli právní službu ve věci poskytnout, uvedla: „*Mgr. J. B., JUDr. L. M. (oba z X)*“, žádost datovala (12. 4. 2023), podepsala a do přílohy připojila dvě potvrzení, a to ze dne 29. 3. 2023 a 12. 4. 2023 (potvrzení od obou jmenovaných advokátů, pozn. soudu). Jelikož žalobkyně žádost ničím nezdůvodnila, ani nekonkretizovala žalované, z jakého důvodu ji žádá o určení advokáta, nelze nyní klást k tíži žalované, že sama nededukovala z takto podané Žádosti, že žalobkyně požaduje určení advokáta toliko a jen z důvodu odmítnutí služby jí oslovenými advokáty, a nikoli z důvodu bezplatné právní služby, jak tomu bylo obvyklé v jiných případech podle tehdy platné úpravy. Pokud žalobkyně již tehdy požadovala toliko úplatnou právní službu, pak z její Žádosti takový požadavek explicitně nevyplyvá. Žalovaná tudíž ani nemohla věc rozhodnout jinak, než rozhodla, a to ohledně bezplatné právní služby. Současně žalobkyně před soudem nedoložila, co konkrétního jí bránilo, aby výslovně v osmistránkové Žádosti (v podstatě na kterémkoli místě v ní) požádala žalovanou o určení advokáta placené právní služby, tj. nyní tvrzený požadavek, jímž by se žalovaná pak musela v rámci dobré správy relevantně zabývat a své důvody v rozhodnutí vysvětlit.

34. K tvrzení žalobkyně z repliky, že ZoA ve znění účinném od 1. 1. 2024 není souladný s nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21, soud uvádí, že se jedná o námitku, kterou žalobkyně uplatnila po lhůtě uvedené v § 72 s. ř. s., soud se jí tedy nemůže relevantně zabývat. Pokud dále žalobkyně tvrdí, že po datu 1. 1. 2024 nedostala od žalované žádné rozhodnutí, jímž by žalovaná reagovala na změnu právní úpravy, pak i tato námitka je uplatněná po uvedené zákonné lhůtě. Nad rámec uvedeného pak soud neshledává žádnou příčinnou souvislost zásahu obou pozdě uplatněných námitek do práv žalobkyně k projednávání věci. Ačkoli žalobkyně dále odkázala na závěry Nejvyššího správního soudu z rozsudku ze dne 28.11.2023 č. j. 2 As 260/2023-37, které považuje za případné i na danou věc, pak soud k tomuto uvádí, že zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu se týkal shodných účastníků jako v předmětné věci. Odlišnost je v tom, že v tamní věci se jednalo o civilní řízení, ve kterém chtěla žalobkyně (prostřednictvím advokáta určeného žalovanou) iniciovat dovolání, v dané věci se jedná o řízení správní, ve kterém chtěla obdobným postupem iniciovat jiné řízení, kasací. Obě věci jsou však skutkově odlišné. V tamním řízení žalovaná neurčila žalobkyni advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby, jelikož žalobkyně 1) nepředložila pravomocné rozhodnutí soudu o zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce, 2) nedoložila, že je osobou, jejíž příjmové a majetkové poměry určení advokáta odůvodňují, 3) žádala žalovanou 34 žádostmi o určení advokáta, což nasvědčuje nadužívání institutu určení advokáta k bezplatné právní pomoci a zneužívání práva na bezplatnou právní pomoc. V daném řízení žalobkyně skutečnost, že nespĺňuje podmínky pro ustanovení zástupce soudem podle § 35 odst. 10 s. ř. s., v žalobě nespĺrovala, ani v podané žalobě nijak nebrojila proti důvodu uvedenému žalovaným pro neurčení advokáta, a to ohledně otázky zneužití práva na bezplatnou právní pomoc. Tyto oba důvody soud nyní za žalobkyni, nemůže domýšlet. Nadto napadené rozhodnutí (ze dne 28. 4. 2023) hovoří již o 43 žádostech žalobkyně o určení advokáta, což žalobkyně rovněž nespĺruje. Soud rovněž odkazuje výše, na bod 33. tohoto rozsudku, ohledně obsahu Žádosti žalobkyně. S ohledem na uvedené skutečnosti má soud za to, že pro nyní projednávanou věc odkaz žalobkyně z repliky nelze klást na roveň projednávání věci.
35. Na základě uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

36. K návrhu žalobkyně ze žaloby na provedení důkazu napadeným rozhodnutím a Žádostí soud uvádí, že písemnosti obsažené ve správním spisu jako podkladu pro rozhodování správního soudu se nedokazují (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, nebo ze dne 29. 6. 2011, č. j. 7 As 68/2011-75), z obsahu spisu soud vychází. Při jednání o žalobě ve správním soudnictví totiž obsah správního spisu (tj. všechny jeho součásti) není považován bez dalšího za důkaz.
37. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl plný úspěch žalovaný, avšak žalovanému v řízení žádné náklady nad rámec jeho běžných činností nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 30. srpna 2024

JUDr. Ludmila Sandnerová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.